

”... av stipendiaten förväntas ingen fuskare och klåpare”

Höjd yrkesskicklighet är vägen till kvinnans frigörelse. 2019 är det inte ett påstående som får någon att höja på ögonbrynen. 1927 var en helt annan tidsålder. Då skrev fröken Anna Levin sitt testamente som ligger till grund för Tandläkare Elma Levins minnesfond, en fond administrerad av Stockholms Hantverksförening, som årligen belönar två skickliga, kvinnliga hantverkare. I år heter stipendiaterna Klara Gunneström och Frida Wik.

”Till minne av min den 24 juli 1903 avlidna syster Tandläkaren Elma Charlotta Magdalena Levin, dotter av Kontraktsprosten Carl Herman Levin och hans maka Charlotta Vilhelmina Sjöstrand, och vilken under åren 1894–1901 utövade praktik såsom tandläkare i Stockholm, förordnar jag att efter utgående av de här ovan i §§ 1, 2 och 3 angivna legater mina återstående behållna tillgångar bilda en fond med namnet ”Tandläkaren Elma Levins minne.””

Så inleds fröken Anna Levins testamente, daterat den 12 september 1927. Syftet med fonden var att bidra till ”kvinnans relativa frigörelse från osäkerheten på den arbetsmarknad, dit hon hittills i allmänhet varit förvisad. Frigörelsen blir dock ej stor, om yrkesdugligheten ej är fullgod.” Två kvinnor per år skulle tilldelas stipendiet.

I år får möbelpetseraren och gardinmakaren Klara Gunneström, 34, och möbelsnickaren Frida Wik, 28, dela på 69 431 kr.

Klara Gunneström har gesällbrev i möbelpetsering och vidgar nu sitt yrkeskunnande med att utbilda sig till gardinmakare. Klara bor i Kista, men går som gardinmakarlärling hos mästare Monica Segerström vid M&C Gardinateljé på Lidingö. Ambitionen är att även åka över till England och gå en kurs där.

- Efter praktiken vill jag arbeta med både möbelpetsering och gardinmakeri, då många kunder efterfrågar båda tjänsterna, säger Klara i sin stipendieansökan.

Även möbelsnickaren Frida Wik studerar på Lidingö, där hon går tredje året på Malmstens kandidatprogram i möbelsnickeri. Hon kombinerar studierna med att arbeta som skråmedlem i Skansens snickerifabrik. Dessutom har Frida rötter i byn Bonäs i Dalarna och har börjat lära sig ett hantverk som än idag finns kvar framförallt i grannbyn Våmhus – nämligen hårarbete.

- Under våren kommer jag att göra mitt gesällprov i möbelsnickeri, så jag är jätteglad och tacksam att få det här stipendiet, sa Frida i samband med att stipendiet delades ut under Stockholms Hantverksförenings julmöte i slutet av november.

I testamentet har Anna Levin noggrant beskrivit vilka kvinnor som kan komma ifråga för stipendiet. De ska vara: ”till sin vandel oförvitligen, ogifta unga kvinnor av god social ställning och uppfostran inom ett nyttigt yrke eller hantverk”. Dock skrev hon in några meningar i stadgarna om att tiderna förändras och därmed synen på vilka yrkesgrupper som kvinnor ska uppmuntras inom,

- Anna Levin var framsynt och förstod att världen är i ständig förändring. Hon hade ju under sin livstid bevittnat hur kvinnors rättigheter stärktes och ville hjälpa i processen, säger Nicole Pluntke, VD för Stockholms Hantverksförening som utser stipendiaterna.

Det var upp till var tid att bedöma hur stadgarna skulle tolkas i Levins anda. Men hon var noga med att poängtera: ”Dock må det förutskickas att med undantag av guldsmedsycket är konsthantverket och lyxindustrin knappast värda uppmuntran”.

Hon ville också att stipendiaterna skulle vara välutbildade inom sina respektive yrken: ”...av stipendiaten förväntas inga fuskare eller klåpare”. Stipendiet skulle inte kunna sökas av någon som skulle kunna se det som ett tillfälligt understöd genom att försöksvis slå sig på ett eller annat yrke.

Till ansökan skulle bifogas uppgift om den ställning i samhället som den sökandes far hade eller hade haft. De sökande som själva eller vars föräldrar hade högre social ställning i samhället skulle ges företräde.

Samhället ser inte ut så idag, över 90 år senare. Stadgarna har tolkats så att det fortfarande bara är kvinnor som kan söka. De ska vara etablerade i sitt yrke – och de ska fortfarande inte vara renodlade konsthantverkare. Och det är fortfarande två stipendiat per år. Men någon uppgift om faderns sociala ställning i samhället behöver inte bifogas ansökan.

10 krav för att få söka stipendium från Tandläkare Elma Levins minnesfond

1. Du ska ha avslutat en gymnasial yrkesutbildning, eller motsvarande, inom något hantverksyrke och studerar vidare för att nå en ledande ställning inom ditt yrke.
2. Du ska vara verksam i yrket genom studier eller yrkesverksamhet.
3. Utbildningen eller praktiken som stipendium söks för ska pågå i minst ett läsår. Stipendium beviljas för ett år varefter ny ansökan krävs.
4. Du ska ha blivit beviljad eller ha goda möjligheter att få den avsedda utbildnings- eller praktikplatsen.
5. Du ska ha framtida försörjningsmöjligheter i yrket.
6. Du ska vara kvinna och ogift.
7. Du ska inneha svenskt medborgarskap.
8. Stipendier beviljas inte till renodlat konsthantverk.
9. Stipendier beviljas inte retroaktivt.
10. Du får inte vara över 35 år vid utbildningens början.

För mer information kontakta:

Nicole Pluntke, VD Stockholms Hantverksförening, tel. 070-493 93 72, e-post:

nicole.pluntke@hantverkarna.se

Caroline Eriksson, kommunikationschef Stockholms Hantverksförening, tel. 070-432 89 40, e-post:

caroline.eriksson@hantverkarna.se

Klara Gunneström, stipendiat inom möbeltapetsering & gardinmakeri, tel. 0765-72 80 60, e-post:

klaragunnestrom@gmail.com Instagram: [@klaragunnestrom](https://www.instagram.com/klaragunnestrom)

Frida Wik, stipendiat inom möbelsnickeri, tel. 073-70 27 620, e-post: frida.wik@hotmail.com Instagram:

[@frida.wik](https://www.instagram.com/frida.wik)

Stockholms Hantverksförening är en näringspolitisk organisation med Stockholms hantverkare i fokus. Vi arbetar för att statusen och villkoren för hantverket ska förbättras på alla områden. Arbetet är branschöverskridande och bygger till stor del på väl fungerande samarbeten med andra organisationer och myndigheter. www.hantverkarnastockholm.se